

Uluslararası Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi

International Journal of Humanities and Art

<http://www.trkdergisi.com>

Araştırma Makalesi / Research Article

e-ISSN:2757-6388

trk dergisi

2023

4(2):53/70

Geliş Tarihi / Receive : 07.12. 2023

Kabul Tarihi / Accepted : 31.12. 2023

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi

Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio

Melike KALEMCI

Öğr. Gör. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Cont. Lecturer Assist., Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkish Teaching Application and Research Center

E-mail: melikekalemci@gmail.com - Orcid ID: 0000-0001-9417-7568

Havva Gül DURAN

Öğr. Gör. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Cont. Lecturer Assist., Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkish Teaching Application and Research Center

E-mail: havvagulduran57@gmail.com - Orcid ID: 0009-0008-6590-3688

Atıf/Cite as: KALEMCI, M., & DURAN, H. G. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 Ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım Ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Trk Dergisi*, 4(2)

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından ve bir intihal programında incelenmiş intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two reviewers and in a plagiarism program and has been confirmed to be free of plagiarism.

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi

Öz

Dil eğitimi, duygusal ve bilişsel yönünün yanında çok boyutlu yapısı ile araştırmacıların dikkatini çeken konulardan biri olmuştur. Dil eğitimi ile bireyler çeşitli gruplar içinde kendilerini ifade etme ve iletişim kurma imkânına sahip olabilmektedirler. Bu eğitim ise ana dil eğitimi ve yabancı dil eğitimi olarak ikiye ayrılmaktadır. Yabancı dil eğitimi, bireylerin ana dillerini etkili ve aktif bir şekilde kullanma becerileri ile direkt bağlantılıdır. Yabancı dil öğrenimi sırasında bireyler ana dili öğrenme sürecini hatırlamakta ve bu süreçteki teknikleri kullanmaktadırlar. Dolayısıyla bu durum, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde detaylı bir planlama ve analiz yapılmasına ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Dil öğreniminde faydalanılan yazma etkinlikleri, öğrencilerin öz iletişimlerinin geliştirilmesinde önemli bir uygulamadır. Öğrencilerin bu beceride yazdıkları metinler aynı zamanda bilinen kelime bilgisinin hacmini de göstermektedir. Dil öğretimi aşamasında yazma etkinliklerindeki bulgular, araştırmacılara ve araştırmamanın nitel boyutuna önemli bir katkı sağlamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenciler üzerinde uygulanan yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi, yanlış kullanımlarının analiz edilmesi ve bu alanda çalışma yapan ya da yapacak olan araştırmacılara alternatif sağlayacaktır.

Bu araştırmada Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde öğrencilerin yazılı anlatım derslerinde yaptıkları yazma metinlerinden hareketle yazım ve ses bilgisi hatalarının tespiti amaçlanmıştır. Araştırmada Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)'nde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kırk (40) adet yabancı uyruklu öğrenci esas alınmıştır. Bu öğrenciler kendi seviyeleri içinde random yöntemiyle seçilmiştir. Veri grubunda yer alan öğrencilerin ana dilleri; Arapça, Rusça, Kazakça, Türkmence ve Fransızca' dır. Araştırma verilerinin toplanma aşamasında yazma etkinliklerinde öğreticinin öğrenciye yönelttiği sorulara verdiği yazılı metin cevaplarından yararlanılmıştır. Bu metinler araştırmacı tarafından derlenmiştir. B2 ve C1 düzeylerinde belirlenen öğrencilerin yazdığı Türkçe metinler, yazım ve ses bilgisine dair yapılan hatalar açısından yanlış çözümlenmesi yaklaşımına göre değerlendirilmiş

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

ve analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı; B2 ve C1 düzeylerindeki yabancı öğrencilerin yazılı anlatım örneklerinden yola çıkarak daha çok hangi yazım ve ses bilgisi yanlışlarını yaptıklarını belirlemek ve elde edilen bulgulardan hareketle önerilerde bulunularak alana katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Ses Bilgisi, Yazım Hataları, Yazma Becerisi

Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio

Abstract

Language education, with its multidimensional structure as well as emotional and cognitive aspects It has been one of the issues that attracted the attention of researchers. Through language education, individuals can have the opportunity to express themselves and communicate within groups. This Education is divided into as native language education and foreign language education. Foreign language education is directly related to individuals' ability to use their native language effectively and actively. While learning a foreign language, individuals remember the learning process of their mother tongue and they use the techniques in this process. Therefore, this situation shows that there is a need for detailed planning and analysis in teaching Turkish as a foreign language. Writing activities used in language teaching are an important practice in improving students' self-communication. The texts written by students in this skill also show the capacity of known vocabulary. In making progress in language learning skills, findings in writing activities make a significant contribution to researchers and the qualitative dimension of research. The evaluation of writing activities applied to students in teaching Turkish as a foreign language and the analysis of their misuse will provide an alternative to the researchers who are working or will do work in this field. In this research, in the

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

process of teaching Turkish as a foreign language, it is aimed to identify spelling and sound information errors based on the writing texts of the students in the written expression courses. In the research, Bolu Abant İzzet Baysal University Turkish Teaching Application and Research Center (TOMER), forty (40) foreign students who are learning Turkish as a foreign language were taken into consideration. These students were selected by random method within their level. The main languages of the students in the data group are; Arabic, Russian, Kazakh, Turkmen and French. At the stage of collection of research data, written text answers provided by the teacher to questions directed to the student were used in writing activities. These texts were compiled by the researcher. The Turkish texts written by the students determined at B2 and C1 levels were evaluated and analyzed according to the wrong analysis approach in terms of errors in spelling and sound information. The aim of the research is to determine what spelling and sound information mistakes foreign students at B2 and C1 levels make based on written expression examples and to contribute to the field by making suggestions based on the findings obtained

Keywords: Language Teaching, Teaching Turkish as a Foreign Language, Phonics, Spelling Errors, Writing Skills.

“Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi”
“International Journal of Humanities and Art”
[trk dergisi/2023]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:4
Sayı/Issue:2

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Giriş

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dünyadaki değişimlerle paralellik göstererek Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda gelişmekte ve yükselişte olması ile son yıllarda gittikçe büyüyen bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçe aynı zamanda dünya üzerinde en çok konuşulan diller arasında yer almaktadır (Bölükbaş, 2011). Türkiye uluslararası öğrenci kapasitesine sahip ülkeler arasında 10'uncu sıradadır. 2010 yılından sonra ise eğitim kurumlarının sağladığı imkanlar dahilinde uluslararası öğrenci sayısında ciddi bir artış olmuştur (Bacaklı vs., 2021). Dolayısıyla bu durumdan hareketle hem özel hem devlet üniversitelerinde Türkçe öğretimine yönelik Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezleri (TÖMER), enstitüler ve kursların sayıları gün geçtikçe artmaktadır. Bu kurum ve kuruluşlarda Türkçe öğretiminin olması gereken çerçeve dâhilinde yapılması için yeni uygulamalar ve yöntemlerin kullanımı ve gerekli eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik araştırmalar önem kazanmıştır.

Yabancı dil öğreniminde, öğrencilerin yaptığı birtakım yanlışların olduğu bilinmektedir. Bu yanlışlarla ilgili farkındalıkların tespit edilmesi için öğrenci durumlarının değerlendirilmesi ve incelenmesi gerekmektedir. Özellikle yanlışlar ne sıklıkla tekrarlanıyor, doğru ve yanlış yapma sayıları, bilgi eksikliğinden kaynaklı yapılan yanlışlar gibi durumlardan ötürü öğrencilerin yanlışları değerlendirilmektedir (Çerçi vd., 2016: 695- 711). Bu yanlışlar ise hata olarak kabul edilmektedir. Türkçede "yanlış" kelimesi "bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanlış, hata" (www.tdk.gov.tr) şeklinde açıklanmaktadır. Bir başka kaynaktan yanlış kavramı; "Doğru olmayan, biçimsel düşünme yasalarına uymayan. 2. Düşünülen şeyle uyumsuz." (www.tdk.gov.tr) olarak tanımlanmaktadır. İngilizcede ise yanlış kavramı için "error", hata için ise "mistake" sözcüğü kullanılmaktadır.

Bireyin ana dilindeki tutumlar (gramer kuralları vs.) yabancı dil kazanım süresince hedef dili öğrenirken bireye mani olmaktadır veya kuralları karıştırmasına sebep olmaktadır. Bu durum ana dil kazanım beceresi ile yabancı dil kazanım becerisinin bazı ana temeller ekseninde kesişmesine de neden olmaktadır. Dil kazanımı ile dil

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

öğrenimi farklı iki kavram alanlarını içermektedir. Kazanım temelde deneyimlerle elde edilmektedir. Öğrenme ise birtakım eğitim sürecini tamamladıktan sonra zamanla gerçekleşmektedir. Duygu, düşünce ve fikirlerin ifade dili bireyin kazandığı ana dili ile gerçekleşmektedir. Bireyin öğrendiği hedef dile ait kavramları kullanma ve çevresel dil kullanımlarına maruz kalma süresine göre ana dil ile hedef dildeki kavramlar yer değiştirmektedir. Uzun süre hedef dilin kullanılması bir süre sonra ana dilin kullanılmadığı için unutulmasına ortam hazırlamaktadır. Hedef dili, öğrenilen ülkede yaşamak ve iletişim kurmak dil becerilerinin geliştirilmesinde oldukça önem taşımaktadır. Nitekim iletişim becerileri günlük yaşamda gerek hedef dili kullanan kişilerle etkileşim kurarak gerek ise günlük yaşam aktivitelerini yaparak veya yerel kültürel etkinliklere katılarak uygulama yapılabilmektedir (Yağmur, 2018). Dolayısıyla hedef dili öğrenilen ülkede yaşamak kültürel aksanı, deyimleri ve dilin kullanım alanlarını bireyin daha iyi anlamasına ve kullanmasına yardımcı olmaktadır.

Dil öğrenimi dört temel beceri ile gerçekleşmektedir. Bu beceriler; dinleme, okuma, konuşma ve yazma şeklinde sınıflandırılır. Dil öğreniminde hem sözlü hem de yazılı metin etkinlikleri, dil kurallarının somut bir şekilde uygulanmasını ve daha az soyut hale getirilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla yazma etkinlikleri, öğrencilerin teorik bilginin ötesine geçebilmesini ve dil kurallarını etkili bir şekilde anlayıp uygulamalarına yardımcı olmaktadır (Kundakçı ve Kapağan, 2015).

Yazma becerisi bilgileri değerlendirme, sıralama, düzenleme ve düşünceleri yazılı biçimde aktarma sürecini kapsamaktadır. Öğrencilerin kaleme aldıkları metinler yazım ve ses bilgisi kurallarının kullanımı ile bütünleşerek doğru bir şekilde yazılmasıyla tamamlanır. Yazım ve ses bilgisi kurallarının doğru ve etkin bir şekilde kullanımı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında yazma becerisinde oldukça önemli bir etkidir (Genç, 2017).

Dil bilgisinin temel konularının başında yer alan ses bilgisi, yazma becerisinin temelini oluşturmaktadır. Bu dört beceri birbiriyle etkileşim halinde ilerlemektedir. Dili öğrenen bireyin bu dört temel beceriyi de birlikte ilerletmesi önem taşımaktadır. Yazma becerisi, dilin fonetik yapısını anlama ve kullanma becerisine dayanmaktadır. Hedef dil öğreniminde dilin fonetik yapısını kavramak, öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Fonetik, dilin ses bilgisi özelliklerini ve kurallarını kapsamaktadır.

“Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi”
“International Journal of Humanities and Art”
[trk dergisi/2023]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:4
Sayı/Issue:2

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Bu kurallar kelime içindeki ses uyumunu (büyük ünlü uyumu ve küçük ünlü uyumu) ve kelimenin yazım kurallarını içermektedir. Bu durum hedef dilin ses bilgisi kurallarını anlamayı ve doğru kullanımını sağlamaktadır. Dil bilgisi, yazma becerisini doğru ve anlaşılır kılmaktadır. Bireyin doğru gramer kullanımı yazma becerisinde metnin daha akıcı, anlaşılır ve etkileyici olmasını sağlamaktadır. Yazma becerisinin gelişmesinde öğrenciye verilen yazma ödevleri ve etkinlikleri uygulama sürecinde önemlidir. Bu değerlendirme aşaması öğrencilerin yazılı iletişim yeteneğini ilerletmesi için doğru geri bildirim sağlamaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada; B2 ve C1 seviyesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin yazım ve ses bilgisi kuralları bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi ve Örnekleme

Nitel araştırma, bir konuyu anlama ve açıklama noktasında ayrıntılı bir analiz yapmayı hedefleyen bir araştırma metodudur. İçerik analizinde ise elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ulaşmak hedeflenmektedir. Dolayısıyla bu amaçla toplanan veriler düzenlenip okuyucunun anlayacağı bir şekilde yorumlanarak aktarılır (Şimşek ve Yıldırım, 2008: 227). Bu nitel çalışmada içerik analiz metodu kullanılmıştır.

Araştırmanın kapsamı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnek verisi ise Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde eğitim gören B2 ve C1 seviyesinde yer alan öğrencilerden oluşmaktadır. Bu veri grubunda yer alan öğrencilerin ana dilleri; Arapça, Rusça, Kazakça, Türkmençe ve Fransızca'dır. Araştırmaya kırk (40) öğrenci dahil edilmiştir. Bu öğrenciler kendi seviyeleri içinde random yöntemiyle seçilmiştir.

Veri Toplanması ve Analizi

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

Araştırmanın veri toplanma aşamasında yazma etkinliklerinde öğreticinin öğrenciye yönelttiği sorulara verdiği yazılı metin cevaplarından yararlanılmıştır. Bu metinler araştırmacı tarafından derlenmiştir.

Nitel veri analizinde öğrencilerin yazdığı dokümanlardan yararlanılmıştır. Öğrencilerin yazdığı metinler yazım ve ses bilgisi bağlamında incelenmiştir. Analiz sürecinde yazım ve ses bilgisi kurallarında yapılan hatalar tek bir değerlendirme başlığı altında toplanmıştır. Bu hatalar alt başlıklar şeklinde sıralanmıştır. Elde edilen veri ve bulgular dahilinde araştırma sonucunda öneri ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Araştırma aşamasında çalışmanın hareket noktasına dair elde edilen bulgular şu şekilde sıralanmıştır:

Yazım Ve Ses Bilgisi Yanlışları

'De' Bağlacının Ve –De Hâl Ekinin Yazımında Yapılan Hatalar

Öğrencilerin yazdığı metinlerde konuya ilişkin hatalar incelendiğinde bağlaç olan "de, da" ile hal eki olan –de/-da ekinin hatalı yazımı dikkat çeken yanlış kullanımlardan biri olmuştur. Bu hususta öğrencilerin yaptığı hatalar şu şekilde sıralanmıştır:

Ö.1. *Kazakistanda insanlar batıl inançlara inanmıyor.* (Hal ekinin hatalı kullanımı, özel isim ayrımının yapılmamasından kaynaklanan hata)

Ö.2. *Benim ailemde aynu tabak ta yemek yiyoruz.* (Hal ekinin hatalı kullanımı)

Ö.3. *Tanzanya hindistan cevizimiz çok var.* (Hal ekinin kullanılmaması)

Ö.4. *Onun sınavı hem zor hemde çok uzun sürce hazırlanmak zorunda.*(Bağlacın hatalı kullanımı)

Ö.5. *O zaman bende stes (stres) hissetiyordum.* (Bağlacın hatalı kullanımı)

Ö.6. *Endonezyada ve Türkiyede yemek kültürü lezetli.* (Hal ekinin hatalı kullanımı, özel isim ayrımının yapılmamasından kaynaklanan hata)

Yukarıda verilen örneklerden anlaşıldığı üzere öğrencilerin hal ekini ve bağlacı kullanırken bazı yazım hataları yaptıkları anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin özel isimleri cins isim gibi düşünerek kesme işareti kullanımına yer vermedikleri ve bazı örneklerde de bulunma ekini hiç kullanmadıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu yanlışın temel nedeni ise öğrencinin özel ve cins isim ayrımı yapamamasından

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu hususta hal eki ve bağlacın işlevselliğinin kavratılması öğrencilerde farkındalık oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

Özel İsimlerin Yazımında Yapılan Hatalar

Öğrencilerin yazdığı metinlerde konuya ilişkin hatalar incelendiğinde özel isimlerin yazımında yanlış kullanımların olduğu görülmüştür. Bu hususta öğrencilerin yaptığı hatalar genellikle büyük-küçük harf yazımından kaynaklıdır.

Ö.10. *türk yemekleri güzel ve farklı şekilde pişiriyor.* (Özel isim yazımından kaynaklı hata)

Ö.12. ... *şimdi türk dil hasırlık (hazırlık) yapıyorum ve başarılı olmak istiyorum.* (Özel isim yazımından kaynaklı hata)

Öğrencilerin yazdığı örnekler incelendiğinde özel isimlerin ilk harfinin küçük harflerle yazıldığı tespit edilmiştir. Bu fenomen, genellikle ana dili Arap alfabesiyle öğrenen öğrencilerde görülmektedir. Arap alfabesindeki harfler, kelime içindeki konumuna bağlı olarak farklı şekillerde yazılabilmektedir. Fakat cümlenin ilk harfinin büyük yazımı hakkında ayrıca bir kural bulunmamaktadır. Bazı öğrencilerin, dil öğrenirken kendi alfabe ve yazım kurallarını göz önünde bulundurup hedef dilin yazma etkinliklerinde bunu harmanlayarak uygulamaya çalıştıkları düşünülmektedir. Nitekim küçük harf başlangıcı ile özel isimleri yazmaya devam etmeleri bunun nedeni olarak gösterilmektedir. Latin harfler ile yapılacak olan yazma pratikleri öğrencilerin bu noktada yapacakları hataları en aza indirmeye yardımcı olacaktır.

İyelik Ekinin (-(i)m, -(i)n, -(s)i, -(i)miz, -(i)niz ve -leri) Yazımında Yapılan Hatalar

Türkçede iyelik ekleri oldukça çeşitli ve yaygın bir kullanıma sahiptir. Türkçede iyelik, sonekleri ifade etmektedir. Bu sonekler, mülkiyet aidiyetini belirtmek ya da mülkiyeti ifade etmek için kullanılmaktadır (Ergin, 2000: 129-130). Türkçe tarih boyunca birçok dille etkileşim içinde olmuştur. Karademir, "Türkçe ile Yoğun İlişkisi Olan Başlıca Dillerde İyelik Karşılığı" başlıklı yazısında; Türkçe'nin Batı dilleri de dâhil olmak üzere Arapça, Farsça ve İngilizce ile oldukça etkileşim içinde olduğunu ifade etmiştir (Karademir, 2013: 5-44). Nitekim farklı dillerle olan bu etkileşim,

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

Türkçeyi kozmopolit bir konumda düşündürmektedir. Dolayısıyla bu durum, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen öğrenciler için bir handikap oluşturmaktadır.

Öğrencilerin yazdığı metinler bu bağlamda incelendiğinde iyelik ekinin yazımında bazı hatalar yaptıkları görülmüştür. Bu hatalar şu şekilde sıralanmıştır:

Ö.11. *Bir kız masanın köşesinde oturursa, yedi yıl evlenmez.* (İyelik ekinin hatalı kullanımı)

Ö.12. *Bu meslek için sizin tavsiye ve motivasyonunuzu dinledim.*(İyelik ekinin hatalı kullanımı)

Ö.13. *....annemin eleni kirdiği gün hala hatırlıyorum.* (İyelik ekinin hatalı kullanımı)

İyelik ekleri ile kurulan sözcük öbeği dilin anlaşılması ve doğru aktarılması noktasında oldukça önemlidir. Öğrencilerin yazdığı metinlerde yer alan örneklere bakıldığında hatanın özne ve iyelik uyumunun karıştırılmasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Yukarıda yer alan cümlelerdeki yanlış kullanılan söz öbeklerinin doğru yazımı şu şekilde aktarılmalıdır; (onun) köşesinde, (sizin) motivasyonunuzu, (benim) annemin elini. İyelik eklerini alan ya da alacak olan sözcükler ait oldukları şahıs zamirleri ile gösterilerek öğretilmelidir.

Şimdiki Zaman (-yor) Ekinin Yazımında Yapılan Hatalar

Ünlü Daralmasının Yanlış Kullanımından Kaynaklı Hatalar

Öğrencilerin yazdığı metinlerde; -a,-e ünlüsü ile biten fiil öbeğine getirilen -yor ekinde oluşan ünlü daralmasının doğru kullanılmamasından kaynaklı yazım hatalarının olduğu tespit edilmiştir. Bu yanlışlar ise şöyle sıralanmıştır:

Ö.15. *Butun (bütün) çocuklar gitti, ben hala annemi (annemi) bekliyordum.* (Daralmanın yapılmaması)

Ö.14. *Benim ailemde aynı tabakta yemek yiyoruz.* (Daralmanın yapılmaması)

Ö.12. *Ben hala bu batıl inançlara (inançlara) inanıyorum (inanıyorum) ve çocuklarımın da bunları bilmesini isteyorum.* (Daralmanın yapılmaması)

Ö.36. *Belki de herkes eğitimin önemini bilmiyorlardır.* (Olumsuzluk ekinde daralmanın yapılmaması)

Ö. 16. *Küçükken (küçükken) her akşam oynuyordum.* (Daralmanın yapılmaması)

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Türkçede fiillere getirilen olumsuzluk eki “-me”, “-ma” dır. Bu ekler fiil sonlarında yer alan kalınlık ve incelik uyumuna göre getirilmektedir. Fakat bu ek şimdiki zaman kuralında “-mı, -mi, -mu, -mü” şeklinde yazılmaktadır (Banguoğlu, 1990: 465). Öğrenciler ise şimdiki zamanın olumsuz fiil çekiminde “-mı, -mi, -mu, -mü” ekini kullanmak yerine “-me” ve “-ma” olumsuzluk ekini gerek konuşma gerek yazma becerilerinde yanlış kullanmaktadırlar. Bu da yazma becerilerinde yazım hatalarına yol açmaktadır (Fidan, 2019). Öğrenciye olumsuz fiil çekimi öğretilirken; ekin ince-kalın-düz-yuvarlak olmak üzere dört şekli de yazılmalı ve ünlü uyumuna vurgu yapılarak öğretilmelidir. Ayrıca bu hususun şimdiki zaman gramerine ait bir özellik olduğunun da altı çizilmelidir.

Büyük Ünlü Uyumunun Yanlış Kullanımından Kaynaklı Hatalar

Büyük ünlü uyumu, Türkçe sözcüklerde sesli harflerin telaffuzunu kolaylaştırmak için uygulanan bir kuraldır. Sözcüğün ilk hecesi kalın sesli harf içeriyorsa (a, ı, o, u), diğer hecelerde bulunan seslerin de kalın olması gerekir. Aynı şekilde ince sesli harf (e, i, ö, ü) ile başlayan sözcükler de ince sesli harf ile devam etmelidir (www.tdk.gov.tr). Türkçe yazma becerilerindeki hataların en başında büyük ünlü uyumu yer almaktadır. Öğrencilerin yazdığı metinler incelendiğinde Türkçe sözcük ve eklerin yazımında büyük ünlü uyumu kuralının dikkate alınmadığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen bu örnekler şöyle sıralanmıştır:

Ö.29. *Berber kahvalte (kahvaltı) yapıyordılar. (yapıyorlardı)*

Ö.25. *Bir kişi gözlerini kapatıyor ve diğerleri bilinmeyen (bilinmeyen) bir yere gidiyor.*

Ö.18. *Kazakistan'da insanlar güvenmiyor (güvenmiyor) batıl inançlara ama inanan insanlar da var.*

Ö.24. *Annem çok sakin ve güçlü (güçlü) bir kadın. (kadın)*

Ö.17. *Evlilik iki kişinin (kişinin) bir araya gelme süreci (süreci)*

Ö.19. *Çok sabırlı (sabırlı) davranarak hayatlarına devam ederler.*

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

Ö. 31. *Şarkı koyuyoruz, sonra şarkı devam ederken sandalye etrafını sarıyoruz ve şarkı (şarkı) durduğunda sandalye değiştirmelisiniz. (değiştirmelisiniz)*

Ö.20. *Bir diğer (diğer) deneyim (deneyim) Türkiye'nin (nin) farklı şehir(lerini) ziyaret ettim ve çok keyif (keyif) aldım.*

Öğrencilerin cümlelerinde de görüldüğü gibi büyük ünlü uyumu kuralına uymayan hatalar yaptıkları aşikârdır. Bu yazma hatalarının nedenleri; Türkçedeki ünlü harf ayırımını yapamama, Türkçede ekleri önceki sese göre devam ettirememeye, büyük ünlü uyumu kuralına göre düşünememe veya unutma, Türkçenin bazı dillere göre daha fazla sesli harfe sahip olması gibi sıralanabilir.

Büyük ünlü uyumu, Türkçe kelimeler için uygulanabilirken Türkçe olmayan kelimelerde ise bu kural geçerli olmayıp uygulanamamaktadır. Öğrencilerin, Türkçe olmayan kelimeler üzerinde büyük ünlü uyumu kuralını uygulamaya çalışarak yazım hatası yaptığı görülmüştür. Bu örnekler ise şöyledir:

Ö.21. *El- Fatih adında 21 yaşında bile olmayan dınker (dindar) bir genç adam cesaretiyle (cesaretiyle) geldi.*

Ö.11. *Tanzanya'da hindistan cevizimiz (Hindistan cevizimiz) çok var.*

Ö.28. *Daha iyi bir hayata sahip (sahip) olmak için, bir iş (iş) bulana kadar okumalıyız.*

Küçük Ünlü Uyumunun Yanlış Kullanımından Kaynaklı Hatalar

Küçük ünlü uyumuna göre Türkçe sözcüklerde düz ünlüyle (a, e, ı, i) başlayan heceler yine düz ünlüyle, yuvarlak ünlüyle başlayan heceler yuvarlak dar ünlüyle (u, ü) veya düz geniş ünlüyle (a, e) devam etmelidir (www.tdk.gov.tr). Öğrencilerin metinlerinde bu kurala uymayan yazım hataları ise şu şekilde sıralanmıştır:

Ö.32. *Bir kişi elini tutuyor ve diğer arkadaşlar koşuyorlar. (koşuyorlar)*

Ö.34. *Türk yemekleri güzel ve farklı şekilde pişiriyor. (pişiriyor)*

Ö.25. *Kuran ezberme katıldığım (katıldığım) için iyi yapayordum.*

Ö.27. *O zaman bende stes (stres) hissetiyordum. (hissediyorum).*

Ö.28. *Her gün etrafımızda ekonomiyi görüyoruz. (görüyoruz)*

Ö.30. *Eski nasıl (nesil) gittikten sonra genç nesil varış (varis) uluyor. (oluyor)*

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Bu örnekler incelendiğinde öğrencilerin Türkçe ses yapısına hâkim olmamalarından kaynaklı yazım hatası yaptıkları söylenebilir.

Birbirine Yakın Seslerin Karıştırılmasından Kaynaklı Yapılan Hatalar

/ı/, /i/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö.26. *Evlilikten (evlilikten) sonra büyük problem(ler) gelir.*
- Ö.28. *Annem söylediği her şeyi yapabilirsin (yapabilirsin) hiçbir şey (den) korkma.*
- Ö.15. *Cesur insanlar (insanlar) muhalefete rağmen doğru bildiklerini yaparlar ve söylerler.*
- Ö.24. *Avrupa yarışlarında temsil (temsil) etmeye başladın.*
- Ö.8. *Türk yemekleri güzel ve farklı şekilde pişiriyor. (pişiriyor)*
- Ö.19. *Kazakistan'da insanlar güvenmiyor (güvenmiyor) batıl inançlara ama inanan insanlar da var.*
- Ö.21. *Bazi (bazı) kötü alışkanlıklardan kurtulup yeni iyi alışkanlıklar edinebildim.*

/o/, /ö/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö.17. *Cesaretili olmayı annemden öğrendim (öğrendim).*
- Ö.18. *Çöpleri (çöpleri) yere atmayın, hayvanları da düşünün.*
- Ö.25. *Temizliğin toplumsal sağlığımız (sağlığımız) ve konforumuz için çok önemlidir. (önemli)*
- Ö.37. *Her Ramazan da koy (köy) muhtarı mescitte yarışmalar düzenlerdi.*
- Ö.29. *Kuran yarışması, konuşma yarışması ve şarkı söyleme (söyleme) yarışması ve diğerleri vardı.*
- Ö.30. *Bu oyunu oynamak için çok (çok) küçük bir çukur kazıp on adet taş arardık.*

/u/, /ü/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö.32. *Annem çok sakın ve güçlü (güçlü) bir kadın.*
- Ö.7. *Butun (bütün) çocuklar gitti, ben hala annemi bekliyordum.*
- Ö.8. *Ak süyek oyununda kemik aramak için dağıldıklarında, aşıklar önceden anlaşarak birlikte veya tek yönünde (yönde) yürüdüler. (yürüdüler)*
- Ö.11. *Babam benim için çok güçlü. (güçlü)*

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

Ö.40. *Onlar dört yıldır görüşmediler. (görüşmediler)*

Ö.38. *Ama biz üzülmelik (üzülmedik) çünkü ilk tatilde gitmeyi planlıyoruz.*

Ö.22. *Bu güne (güne) kadar çok arkadaşım oldu.*

/p/, /b/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.15. *Köfte ve kebab (kebab) çok lezzetli.*

/s/, /ş/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.11. *Sarkı (şarkı) koyuyoruz, sonra şarkı devam ederken sandalye etrafını sarıyoruz ve sarkı (şarkı) durduğunda sandalye değiştirmelisiniz.*

Ö.39. *Okuldaki eğitimim için en başından beri iyi çalışması ve bazı konularda geri kalmamaya çalıştım. (çalıştım)*

Ö.37. *Şimdiye kadar kısı (kışı) çok beğendim.*

Ö.38. *Doğru koşullar altında asık (aşık) olun psikolojik ihtiyaçlarımızın çoğunu karşılayacaktır.*

Ö.30. *Fakir bir aileden geldim bunun için arkadaşlarım (a) göre yurt dışına (dışına) okumak için gitmeyeceğim.*

/g/, /ğ/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.22. *Sürekli yeni bir şeyleri öğrenmek (öğrenmek) başarılı olmak için en önemli şeydir.*

Ö.28. *Anlayışlı olması ve birbirine saygı göstermesi evliliği (evliliği) sağlamlaştırmaya (sağlamlaştırmaya) yardımcı olur.*

Ö.21. *Büyümesini ve öğrenmesini (öğrenmesini) izlemek, sürekli bir neşe kaynağıydı*

Ö.37. *Eğitimin olduğu (olduğu) yerde bizler hem mantıklı düşünüp önümüze çıkan zorlukları atlatabiliriz.*

/k/, /g-ğ/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.11. *Çünkü kimlik almak zorundayız ve hem fakülte tarafından öğrenci kartı isteniyor ve kimliğin (kimliğin) olması şart.*

Ö.27. *Türkiye'ye gitmek (gitmeği) tercih ettik.*

Ö.29. *İletişim kurmağ (kurmak) güçlü bağlantılar oluşturun.*

Ö.19. *Mesela eğer yoldan kara kedi geçerse bu kötü (köyü) bir şer diyor. Bence yolumuzdan kara bir kedi geçmesiyle hayatımız değişmeyecek. (değişmeyecek)*

Ö.35. *Türk yemekleri yemek için uzun zamandır uyum sağlamam (sağlamam) lazım çünkü Endonezya yemekleri ve Türk yemekleri çok farklıdır.*

Ö.31. *Benim çocukluğum bilgisayarsız ve telefonsuz kekti. (geçti)*

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Ö.18. *Neler yapmamız gerektiğini (gerektiğini) biliyoruz ama geliştirmiyoruz.*

/ç/, /ç/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.13. *Restoranda yemek yemek için açi (acı) ya da açısız (acısız) yemekleri sipariş edebiliriz.*

Ö.7. *Bir kucuk (küçük) çocuktum sınıfta o zaman.*

Ö.9. *En iyi arkadaşım vardı biz birbirimizin evinde geceyi geçirdik (geçirdik)*

/s/, /z/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.10. *Üzüntüler ve mutluluklar paylaşılmassa (paylaşılmazsa) evlilik güzel olmaz.*

Ö.23. *Şimdi Türk dil hasırlık (hazırlık) yapıyorum ve başarılı olmak istiyorum.*

/n/, /m/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.32. *Eğitim bize tün (tüm) hayat boyunca lazım olabilir.*

/o/, /u/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.33. *Okola (okula) hep geç gelirdim.*

Ö.34. *Otübüste (otobüste) ve bazı yerlerde insanlar çok sigara içeler. (içerler)*

/ı/, /u-ü/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.26. *Benim ailemde aynı (aynı) tabakta yemek yiyoruz.*

Ö.1. *İnsanlar farklı ve onların psikolojisi farklı her insan problem olduğu zaman farklı düşünüyor. (düşünüyor)*

/a/, /e/ Seslerinin Karıştırılması

Ö.14. *Göç yani bir yerden başka yere taşınmak göç davletın (devletin) izniyle yapılmalı.*

Ö.15. *Problem ya da sorun varsa bununla sakince yüzleşmeliyiz. (yüzleşmeliyiz)*

/f/, /v/ Seslerinin Karıştırılması

Bu çok zor bir durum kafga (kavga) yok ama güçlü ve ısrarcı olmalıyım.

Öğrencilerin yazılı anlatım etkinliklerinde kaleme aldıkları metinlerde tespit edilen ünlü ve ünsüz harflerin karıştırılmasından kaynaklı yapılan hatalar yukarıda sıralanmıştır. Öğrencilerin özellikle sert ünsüz seslerle biten kelimelere son ekleri eklerken ünsüz sesin (b-p, c-ç, d-t, g-k değişimlerinin uygulanmasında) yanlış

Melike KALEMCİ, Havva Gül DURAN

eklenmesinden dolayı yazılı metinlerde hata yaptıkları görülmüştür. Bu hatanın ise teorik bilgi eksikliğinden kaynaklı olduğu düşünülmüştür. Bu teoriyi uygulamaya geçirme noktasında da öğrencilerin zorluk yaşadığı aşikârdır.

Ses olayları kapsamında öğrencilerin genellikle yaptıkları hataların ses uyumuna yönelik olduğu görülmektedir. İncelenen örnek cümlelerde ise “-ğ” sesinin süreksizleşmesinden kaynaklı hataların olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda yazılan örneklerde görülen bir diğer yazım hatasının ünlü benzeşmesi olduğu görülmüştür. Bu hususta yapılan hataların; eklerin tek biçimli olarak kullanılmasından, fiil kök ve gövdelerinde kullanılan son ünsüz sesinin ötümlüleştirilmesi veya ötümsüz olarak bırakılmasından kaynaklı olduğu saptanmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada öğrencilerin yazma etkinliklerindeki metinlerinden hareketle yazım ve ses hatalarının neler olduğuna, hangi nedenlerden ötürü hatalar yapıldığına ve bu hataların sebeplerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada B2 ve C1 seviyesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatım metinleri esas alınarak yazım ve ses bilgisi kuralları bağlamında değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda öğrencilerin yazım ve ses bilgisi konularında sıklıkla yaptıkları hatalar aşağıda sıralandığı gibidir:

- Şimdiki zaman (i-yor) ekinin yazımında yapılan hatalar
- Ünlü daralmasının yanlış kullanımından kaynaklı hatalar
- Özel isimlerin yazımında yapılan hatalar
- İyelik ekinin *(-i)m, -(i)n, -(s)i, -(i)miz, -(i)niz ve -leri* yazımında yapılan hatalar
- Büyük ünlü uyumunun yanlış kullanımından kaynaklı hatalar
- Küçük ünlü uyumunun yanlış kullanımından kaynaklı hatalar
- Birbirine yakın seslerin karıştırılmasından kaynaklı yapılan hatalar

Yukarıda tespit edilen hatalar esas alındığında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerde ses bilgisi kaynaklı yapılan hataların çoğunlukta olduğu saptanmıştır.

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen B2 ve C1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Ses Bilgisi Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluation Of Written Narrative Texts Of B2 And C1 Level Students Learning Turkish As A Foreign Language In The Context Of Software And Audio)

Bunun nedeninin ise Latin alfabesinin bazı dillere göre ünlü seslerinin fazla oluşundan kaynaklı yazım yanlışlarına sebebiyet verdiği öngörülmüştür.

Öğrencilerin, şimdiki zamanın olumsuz fiil çekiminde “-mı, -mi, -mu, -mü” ekini kullanmak yerine “-me” ve “-ma” olumsuzluk ekini gerek konuşma gerek yazma becerilerinde yanlış kullandıkları tespit edilmiştir. Bu da yazma becerilerinde yazım hatalarına yol açan kullanımlardan biridir. Ayrıca Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin konuşma dilindeki günlük kullanımlarını doğrudan yazı diline aktarımı yazım ve ses bilgisi hatalarına neden olmaktadır. Bu kullanımları ise günlük yaşamda duyarak, görerek, sosyal medya platformlarında rastlayarak yanlış sözcük ve söz gruplarını öğrenilmektedir. Öğrenilen bu yanlış kullanımlar yazılı metinlerde saptanmıştır. Dolayısıyla bu durum yazım ve ses bilgisi hatalarının nedenlerinden biri olarak görülmüştür.

Bulgular ve Değerlendirmeler

Dil öğreniminde faydalanılan yazma etkinlikleri, öğrencilerin öz iletişimlerinin geliştirilmesinde önemli bir uygulamadır. Öğrencilerin bu beceride yazdıkları metinler aynı zamanda bilinen kelime bilgisinin hacmini de göstermektedir. Dil öğrenim becerisinin ilerleme kaydetmesinde yazma etkinliklerindeki bulgular araştırmacılara ve araştırmamanın nitel boyutuna önemli bir katkı sağlamaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenciler üzerinde uygulanan yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi, yanlış kullanımlarının analiz edilmesi ve bu alanda çalışma yapan ya da yapacak olan araştırmacılara alternatif sağlayacaktır.

Kaynakça / Reference

- Banguoglu, Tahsin, (1990). **Türkçenin Grameri**, Ankara, TDK Yayını.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*.
- Çerçi A., Derman S. ve Bardakçı M. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarına Yönelik Yanlış Çözümlemesi, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*.
- Ergin, Muharrem (2000). **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul: Bayrak Yayıncılık.
- Fidan M.,(2019). Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Yazım ve Noktalama Kuralları Yönünden Değerlendirilmesi, *Ekev Akademi Dergisi*.
- Genç, H. N. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi Bağlamında Yazım ve Noktalama, *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 168 (2), 31-42. Seçkin Yayınları.
- Karademir, Fevzi (2013). **Türkçede İyelik Olgusu**, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Kundakçı M., Kapağan E.(2015). Ortaöğretimde Türkçenin Anadil Olarak Öğretiminde Sözlü ve Yazılı Metin Oluşturma Sorunu, *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*.
- Kürtül İ., Kapağan E., Kundakçı M., Bacaklı Y.(2021). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Stratejisi: Mevcut Durum Analizi ve Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler, *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*.
- Şimşek H., Yıldırım A. (2008). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yağmur, K. (2018). Dil Öğretiminde Anadili, İkinci Dil ve Yabancı Dil Kavramları, Durmuş M., Okur A. (Ed.), **Yabancılara Türkçe öğretimi içinde** (181-200). Ankara: Grafiker Yayınları.
- www.tdk.gov.tr (Erişim Tarihi 1.12.2023)

